

ANDRZEJ STANISŁAW WÓJCIK, „Prawda” w Biblii hebrajskiej.
Analiza logiczno-lingwistyczna, Uniwersytet Śląski w Katowicach,
Wydawnictwo Austeria, Kraków-Budapeszt 2010, 539 s.

Kilkanaście lat temu skontaktowano mnie z autorem prezentowanej rozprawy, logikiem z Uniwersytetu Śląskiego zainteresowanym słownictwem odnoszącym się do prawdy w Biblii Hebrajskiej. Chciał, bym przeczytał kilka jego tekstów, ewentualnie zaopiniował do czasopism teologicznych. Rzeczywiście bardzo solidnie przygotowane artykuły były godne zaprezentowania w krakowskich pismach. Sam poprosiłem o przygotowanie tekstu: *Prawda a miłość i miłosierdzie w Biblii hebrajskiej*, który opublikowałem w książce złożonej z prac osób związanych z Katedrą Teologii Biblijnej Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie: „*Bądźcie miłosierni, jak Ojciec wasz jest miłosierny*” (Łk 6, 36), Kraków 2002, zresztą tytuł całości zaproponował sam Andrzej Wójcik.

Potem przedstawił mi do zaopiniowania obszerny tekst rozprawy habilitacyjnej. Niestety śmierć uniemożliwiła mu jej wydanie i przeprowadzenie przewodu. Dlatego z wielką radością przyjąłem wydaną książkę, która przesłała mi żona zmarłego, i uważam za swój obowiązek napisać na jej temat kilka uwag, by dowiedzieli się o niej ci z czytelników „Ruchu Biblijnego i Liturgicznego”, którzy sami nie mieli okazji wziąć jej do ręki.

Książka rozpoczyna się obszernym wstępem, w którym autor podał cel rozprawy, narzędzia metodologiczne oraz używane skróty i oznaczenia.

W rozdziale pierwszym omówił metodę określania znaczenia prawdziwości w Biblii Hebrajskiej za pomocą słów wywodzących się od rdzeni: *'mn, kwn, jšr, nkḥ, šdq, tmm, qšṯ, jšb, šdh*, z uwzględnieniem przyimków tłumaczonych na „doprawdy”, „naprawdę”, „zaprawdę”, „prawdziwie” oraz kategorie (moralna, logiczna, epistemologiczna, ontologiczna, aksjologiczna) charakteryzujące „prawdziwość” wprost.

Rozdział drugi to prezentacja określeń znaczenia „prawdziwości” w Biblii Hebrajskiej przez jej przeciwieństwa, trzeci – przez słowa powiązane znaczeniowo z ^{אמת} i ^{אמנה}(h), czwarty – przez czasowniki, z którymi wiąże się rzeczownik „prawda”: „czynić” z prawdą, „dzieje się” lub „może działać” się w prawdzie, co może „czynić” sama prawda, co można „czynić” dla prawdy lub z jej powodu oraz miejsca z czasownikiem domyślnym odnoszącym się do „prawdy”.

Rozdział piąty poświęcony jest określeniu znaczenia „prawdy” w Biblii Hebrajskiej poprzez to, o kim lub o czym może ona być orzekana, szósty – niektórym relacjom pomiędzy „prawdą” w Biblii Hebrajskiej a osobami (w tekstach interpretowanych jako mesjańskie, w odniesieniu do Boga, Jego chwały, imienia JHWH, osoby ludzkiej – przez jej powinności względem prawdy, sposoby, w które człowiek może osiągnąć prawdę, konsekwencje obecności prawdy w życiu człowieka, nagroda za prawdziwość, negatywne podejście człowieka do prawdy, niezniszczalność prawdy, prawda a odkupienie i zbawienie człowieka oraz inne relacje między prawdą w Biblii Hebrajskiej a osobami).

Ostatni siódmy rozdział mówi o innych właściwościach prawdy w Biblii Hebrajskiej: problem jej wieczności, „umiejscowienia”, Biblia Hebrajska a klasyczna definicja prawdy, kryteria prawdy używane w Biblii Hebrajskiej, prawda w Biblii Hebrajskiej a pragmatyczne kryterium prawdy oraz pozostałe właściwości prawdy w Biblii Hebrajskiej. Kończy się podsumowaniem rozdziałów 1–7.

Pracę uzupełnia aneks *O klasie, jej liczbie i indeksie. Formalizacja procedury metodologicznej*, obszerna bibliografia (około 40 stron), indeksy słów hebrajskich oraz nazw osobowych. Autor pokazuje wielką sumienność, dokładność w wyszukiwaniu i wyjaśnianiu hebrajskich terminów i konstrukcji składniowych, przeprowadzaniu analiz i wysnuwaniu syntetycznych wniosków. Interdyscyplinarna praca pokazuje możliwości współdziałania biblistów, językoznawców i logików. Dla biblistów może ona stanowić podstawę dalszych analiz w opracowaniach hebrajskiej terminologii związanej z prawdą oraz syntez teologicznych.

Wypada wyrazić głębokie uznanie Uniwersytetowi Śląskiemu w Katowicach i Wydawnictwu Austeria, które wydały tę wartościową publikację. Podano tylko nazwisko osoby przygotowującej skład i łamanie (Karolina Wałaszek). Tym większa wdzięczność należy się anonimowym osobom, bez których pracy ta książka nie mogłaby się ukazać.